

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

1. Thông tin chung về môn học

1.1 Tên môn học: Lý luận Nhà nước và pháp luật

1.2 Mã môn học: GLAW1301

1.3 Trình độ: Đại học

1.4 Ngành học: Luật kinh tế

1.5 Khoa phụ trách: Khoa Kinh tế và Luật

1.6 Số tín chỉ: 3

1.7 Yêu cầu đối với môn học

1.7.1 Môn học trước: Không

1.7.2 Môn học tiên quyết: Không

1.8 Yêu cầu đối với sinh viên

- Có mặt tại lớp ít nhất 80% số lượng tiết giảng;
- Đọc Giáo trình và các tài liệu tham khảo theo hướng dẫn của Giảng viên;
- Làm đầy đủ các bài tập ở lớp và ở nhà;
- Làm bài kiểm tra giữa kỳ và thi kết thúc môn;
- Khác: Thường xuyên tìm đọc các tạp chí *Khoa học Pháp lý*, *Nghiên cứu lập pháp*, *Luật học* và các bài báo, các sự kiện được đăng tải trên *Báo Pháp luật*, *Pháp luật và đời sống*, *Công lý*,... nhằm hiểu biết sâu rộng về các vấn đề liên quan đến môn học; biết cách khám phá và khai thác các sự kiện dưới góc độ lý luận về nhà nước và pháp luật.

2. Giới thiệu tổng quát môn học

2.1 Mục tiêu môn học

- Sinh viên nắm được hệ thống các kiến thức cơ bản về Nhà nước và Pháp luật, làm cơ sở cho việc nghiên cứu các khoa học pháp lý chuyên ngành.
- Đây là một trong những điều kiện có tính tiên quyết làm nền tảng cho việc nghiên cứu các môn học sau, đặc biệt là các học phần về Luật.

2.2 Mô tả môn học

- Ngoài Bài nhập môn, môn học có 12 chuyên đề, cơ cấu thành 12 bài; trang bị những kiến thức quan trọng về sự hình thành nhà nước, bản chất, hình thức, các kiểu nhà

nước trong lịch sử; xác định được vai trò, vị trí của nhà nước trong hệ thống chính trị; nắm được khái quát về bộ máy nhà nước CHXHCN Việt Nam.

- Trang bị khá nhiều kiến thức chung về pháp luật. Người học sẽ có được cái nhìn toàn cảnh các vấn đề lý luận về pháp luật. Qua đó, nắm được nguồn gốc, bản chất, đặc điểm của pháp luật nhằm phân biệt được pháp luật với các hiện tượng khác. Đặc biệt, phần này giới thiệu và phân tích sâu sắc các chế định pháp luật về: *hệ thống pháp luật, quy phạm pháp luật, quan hệ pháp luật, áp dụng pháp luật, vi phạm pháp luật, trách nhiệm pháp lý,...*

3. Nội dung chi tiết môn học

Tên chương/phần	Mục	Nội dung khái quát	Số tiết	Lý thuyết	Thảo luận /bài tập	Ghi chú
Bài 1. Bài nhập môn	<ol style="list-style-type: none"> Vị trí của môn học trong hệ thống khoa học xã hội và khoa học pháp lý Đối tượng nghiên cứu Phương pháp nghiên cứu Ý nghĩa và yêu cầu của môn học 	Xác định được phạm vi, đối tượng nghiên cứu, phương pháp nghiên cứu của môn học. Qua đó, nhận biết được ý nghĩa và cách tiếp cận môn học.	01	01	0	<i>TLTK chính: Chương 1, GT LLNN&PL</i>
Bài 2. Nguồn gốc của Nhà nước và pháp luật	<p>1. Nguồn gốc của Nhà nước</p> <ol style="list-style-type: none"> Một số học thuyết phi Mácxít về nguồn gốc nhà nước Học thuyết Mac-Lênin về nguồn gốc nhà nước Khái niệm nhà nước – vị trí của Nhà nước trong Hệ thống chính trị <p>2. Nguồn gốc của Pháp luật</p> <ol style="list-style-type: none"> Nguyên nhân dẫn đến sự ra đời của pháp luật Con đường hình thành pháp luật Khái niệm pháp luật - Mối quan hệ giữa pháp luật với các hiện tượng khác 	Nắm được các quan điểm khác nhau về nguồn gốc nhà nước và pháp luật; đồng thời hiểu biết sâu sắc vấn đề này theo quan điểm của CN Mác-Lênin.	04	03	01	<i>TLTK chính: Chương II, GT LLNN&PL</i>

<p>Bài 3.</p> <p>Bản chất, đặc điểm của Nhà nước và pháp luật</p>	<p>1. Bản chất, đặc điểm của Nhà nước</p> <p>1.1. Bản chất của nhà nước</p> <p>1.2. Đặc trưng cơ bản của nhà nước</p> <p>2. Bản chất, đặc điểm của Pháp luật</p> <p>2.1. Bản chất của pháp luật</p> <p>2.2. Đặc điểm của pháp luật</p>	<p>Xác định được bản chất của nhà nước và pháp luật nhằm phân biệt với các thiết chế chính trị khác. Bài học cũng trang bị những kiến thức có tính phương pháp luận, làm cơ sở cho việc nghiên cứu các môn luật chuyên ngành.</p>	04	03	01	<p><i>TLTK chính: Chương III, IV, GT LLNN&PL</i></p>
<p>Bài 4.</p> <p>Kiểu Nhà nước và pháp luật</p>	<p>1. Kiểu nhà nước</p> <p>1.1. Khái niệm Kiểu nhà nước</p> <p>1.2. Sự thay thế Kiểu nhà nước</p> <p>1.3. Các kiểu nhà nước trong lịch sử</p> <p>2. Kiểu pháp luật</p> <p>2.1. Khái niệm kiểu pháp luật</p> <p>2.2. Sự thay thế các kiểu pháp luật</p> <p>2.3. Các kiểu pháp luật trong lịch sử</p>	<p>- Cung cấp những kiến thức cơ bản về kiểu nhà nước. Qua đó, hiểu được các kiểu NN và sự thay thế các kiểu NN trong lịch sử.</p> <p>- Cung cấp những kiến thức cơ bản để phân biệt được bản chất của các kiểu pháp luật trong lịch sử.</p> <p>- Nhận biết được tính kế thừa của pháp luật trong quá trình phát triển.</p>	04	03	01	<p><i>TLTK chính: Chương III, IV, GT LLNN&PL.</i></p>
<p>Bài 5.</p> <p>Hình thức Nhà nước và hình thức pháp luật</p>	<p>1. Hình thức của nhà nước</p> <p>1.1. Khái niệm</p> <p>1.2. Các yếu tố tạo nên hình thức NN</p> <p>1.3. Hình thức NN tồn tại trong các kiểu nhà nước</p> <p>2. Hình thức của pháp luật</p> <p>2.1. Khái niệm</p> <p>2.2. Các hình thức pháp luật cơ bản</p>	<p>Hiểu được các yếu tố tạo nên <i>Hình thức NN</i>, đồng thời xác định được các hình thức nhà nước trong lịch sử. Qua đó, liên hệ với hình thức của một số nhà nước trên thế giới.</p>	04	03	01	<p><i>TLTK chính: Chương III, IV GT LLNN&PL.</i></p>
<p>Bài 6.</p> <p>Nhà nước CHXHCN Việt</p>	<p>1. Bản chất, hình thức, kiểu nhà nước CHXHCN Việt Nam</p> <p>2. Chức năng của nhà</p>	<p>Xác định được bản chất, hình thức, chức năng và bộ máy của NN Việt Nam, làm</p>	04	03	01	<p><i>TLTK chính: Chương XII, GT LLNN&PL</i></p>

Nam	nước CHXHCN Việt Nam 3. Tổ chức bộ máy nhà nước CHXHCN Việt Nam	nền tảng cho việc nghiên cứu phần <i>Bộ máy Nhà nước Việt Nam</i> trong Luật Hiến pháp.				
Bài 7. Hệ thống pháp luật	1. Khái niệm Hệ thống pháp luật 2. Cấu trúc của hệ thống pháp luật 3. Các tiêu chuẩn đánh giá mức độ hoàn thiện hệ thống pháp luật 4. Hệ thống hóa pháp luật 5. Các hệ thống pháp luật lớn trên thế giới	- Trang bị các kiến thức tổng quát về hệ thống PL và các yếu tố cấu thành của PL. Qua đó, nhận biết được mối quan hệ giữa các chế định pháp luật. - Giới thiệu khái quát về các hệ thống pháp luật lớn trên thế giới.	04	03	01	<i>TLTK chính: Chương XVII, GT LLNN&PL</i>
Bài 8. Quy phạm pháp luật	1. Khái niệm, đặc điểm của quy phạm pháp luật 2. Phân loại các quy phạm pháp luật 3. Các bộ phận cấu thành của quy phạm pháp luật	- Hiểu được quy phạm pháp luật do NN ban hành, dùng để điều chỉnh các quan hệ XH; đồng thời phân biệt được QPPL với các quy phạm khác. - Phân tích được các bộ phận cấu thành của QPPL.	04	03	01	<i>TLTK chính: Chương XVI, GT LLNN&PL</i>
Bài 9. Quan hệ pháp luật	1. Khái niệm, đặc điểm quan hệ PL 2. Thành phần (cấu trúc) của 1 quan hệ pháp luật 3. Căn cứ làm phát sinh, thay đổi, chấm dứt quan hệ pháp luật	- Hiểu được sự hình thành của quan hệ PL và xác định được đâu là quan hệ PL, sự khác nhau giữa quan hệ PL với quan hệ XH. - Phân tích được các yếu tố cấu thành qhPL, đặc biệt là yếu tố về chủ thể.	04	03	01	<i>TLTK chính: Chương XIX, GT LLNN&PL</i>
Bài 10. Thực hiện pháp luật và áp dụng	1. Khái niệm và các hình thức thực hiện pháp luật 2. Áp dụng pháp luật	Nắm được các khái niệm quan trọng trong bài nhằm phân biệt	04	03	01	<i>TLTK chính: Chương XX,, GT LLNN&PL</i>

pháp luật	3. Mối quan giữa THPL với ADPL và các hình thức THPL khác	được các loại hành vi pháp lý khác nhau của chủ thể				
Bài 11. Vi phạm pháp luật và trách nhiệm pháp lý	1. Vi phạm pháp luật 2. Trách nhiệm pháp lý 3. Mối quan giữa Vi phạm pháp luật với Trách nhiệm pháp lý	- Xác định được các yếu tố cấu thành của hành vi vi phạm pháp luật, nhằm tự ý thức, tự điều chỉnh hành vi của mình – một người có đầy đủ năng lực chủ thể. - Xác định được trách nhiệm pháp lý của người vi phạm pháp luật phải gánh chịu khi thực hiện hành vi vi phạm PL.	04	03	01	<i>TLTK chính: Chương XXI, GT LLNN&PL</i>
Bài 12. Ý thức pháp luật, pháp chế XHCN và Cơ chế điều chỉnh pháp luật	1. Ý thức pháp luật 2. Pháp chế XHCN 3. Cơ chế Điều chỉnh pháp luật	- Xác định được vai trò của ý thức pháp luật trong việc ban hành và thực hiện pháp luật. - Nâng cao ý thức tôn trọng và chấp hành pháp luật. - Nắm được mối quan hệ biện chứng ở trạng thái động, giữa các yếu tố trong cơ chế điều chỉnh pháp luật.	04	03	01	<i>TLTK chính: Chương XVIII, XXII, XXIII, GT LLNN&PL</i>
Tổng cộng			45	34	11	

4. Học liệu

4.1 Tài liệu bắt buộc

- Trường Đại học Luật Hà Nội (2007) *Giáo trình Lý luận Nhà nước và Pháp luật*, Nxb Tư pháp.

4.2 Tài liệu tham khảo

- Nguyễn Thế Thuận (2007) *Hỏi - đáp môn Lý luận chung về Nhà nước và Pháp luật*, Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Một số bài Tạp chí chuyên ngành do GV giới thiệu trong chương trình học.

5. Tổ chức giảng dạy và học tập

Theo quy định hiện hành của Trường Đại học Mở Tp.HCM.

6. Đánh giá kết quả học tập

STT	Điểm thành phần	Tỉ lệ %
1	Kiểm tra giữa kỳ ¹	30%
2	Thi cuối kỳ cuối kỳ ²	70%
	Điểm tổng kết môn học (Điểm kiểm tra giữa kỳ * 30% + Điểm thi cuối kỳ * 70%)	100%

Tp. Hồ Chí Minh, ngày ... tháng ... năm 201...

BAN GIÁM HIỆU

**KT. TRƯỞNG KHOA KINH TẾ VÀ LUẬT
PHÓ TRƯỞNG KHOA**

TS. Dư Ngọc Bích

¹ Điểm giữa kỳ là tổng điểm của điểm kiểm tra giữa kỳ và những điểm thành phần đánh giá khác.

² Điểm thi cuối kỳ: Là điểm của 01 lần thi kiểm tra tập trung do Nhà trường tổ chức.